

УДК 378.147:811.111

DOI <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2026.110.08>

Гордієнко О. С.

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ ВВНЗ

У статті здійснено теоретичне обґрунтування педагогічних умов впровадження дистанційного навчання (ДН) у вищих військових навчальних закладах (ВВНЗ) та представлено концептуальну модель дистанційної освіти, що інтегрує традиційні й інноваційні підходи до підготовки військових фахівців. Актуальність дослідження зумовлена загостренням суперечності між потребою в гнучких освітніх технологіях в умовах воєнного стану та недостатнім опрацюванням методик застосування дистанційних освітніх технологій (ДОТ) у військовому закладі освіти. Методологічну основу становить системний підхід. Використано методи теоретичного аналізу, узагальнення практичного досвіду та моделювання. Проаналізовано критерії ефективності (якість навчальної інформації, часовий та інтегральний критерії, коефіцієнти економії часу й навченості) та виокремлено чотири рівні пізнавальної діяльності курсантів. Наукова новизна полягає в уточненні загальнопедагогічного аспекту застосування ДОТ у військових вишах. Уперше для системи ВВНЗ запропоновано структуру концептуальної моделі, яка включає п'ять підсистем: навчально-методичну, освітньо-технологічну, виробничо-технологічну, матеріально-технічну та адміністративну. Визначено організаційно-педагогічні умови впровадження ДОТ: зміна методики викладання, створення навчально-методичних комплексів, забезпечення потужності телекомунікаційних засобів і перепідготовка викладачів. Висновки підтверджують, що ефективно впровадження ДН у ВВНЗ можливе лише за умови системних змін. Побудована модель уможливує створення інформаційно-освітнього середовища з доступом до глобальних і локальних ресурсів. Перспективи подальших досліджень: створення освітніх порталів ВВНЗ, удосконалення навчально-методичних комплексів і підвищення кваліфікації персоналу в галузі ДОТ.

Ключові слова: дистанційне навчання, вищі військові навчальні заклади, воєнний стан, дистанційні освітні технології, технічні засоби, педагогічні умови, концептуальна модель, системний підхід.

Сучасна практика реформування вищої професійної освіти (ВПО) показує, що все складніше стає за допомогою традиційних засобів здійснення пошук напрямків та впровадження якісних змін у системі підготовки висококваліфікованих кадрів, швидкого реагування на проблеми, з якими довелось зіштовхнутися в тривожному сьогоденні. Важливим стало своєчасне подання матеріалу незалежно від місця знаходження курсанта в зручний для нього час та графік навчання, можливості самостійно його освоїти.

Одним із можливих напрямків удосконалення ВПО стало використання у навчальному процесі технологій дистанційного навчання (ДН), що полягає у можливості отримувати ВПО без відриву співробітників від основної діяльності, незалежно від місця проживання, використовуючи багатий арсенал засобів ДН. Цей напрямок є актуальним і для вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ). Розвиток дистанційних освітніх технологій (ДОТ) в різних закладах вищої освіти (ЗВО) нашої країни найчастіше здійснюється автономно та ізольовано один від одного, саме тому багато елементів ДОТ, прийнятих в одному закладі, принципово не підходять для іншого. Як наслідок – ускладнена міжвузівська кооперація, обмін інформаційними ресурсами. Невідкладним заходом у цьому плані, на нашу думку, є швидкий перехід на єдині стандарти та засоби ДО [2].

Методичні аспекти розробки та впровадження в освітній процес ЗВО знайшли відображення в дослідженнях сучасних науковців. Зокрема, українські дослідники Головань, Горліченко та Дроздов [1] проаналізували особливості дистанційного навчання у ВВНЗ в умовах воєнного стану, визначивши ключові виклики та перспективи. Bekesiene та співавтори [2] дослідили детермінанти ефективності електронного навчання серед курсантів Литовської військової академії, застосувавши адаптовану модель технологічної прийнятності. Retter з колегами [3] проаналізували практики змішаного навчання в системі спільної професійної військової освіти Великої Британії. Shi та Li [4] розробили систему оцінювання ефективності змішаного навчання у військових академіях на основі моделі Кіркпатрика. Duan та інші [5] дослідили особливості інтеграції інформаційних технологій у навчальний процес військових академії, тоді як Zhang з колегами [6] запропонували підхід до змішаного навчання на основі SPOC. Dadaboyeva [7] висвітлила питання застосування змішаного навчання у викладанні іноземних мов у військових ліцєях. Особливої уваги заслуговує дослідження Husain [8], який вивчив можливості інтеграції відкритого та дистанційного навчання для військовослужбовців збройних сил Бангладеш.

Однак у цих роботах, як показує аналіз, технологія застосування ДОТ в освітньому процесі трактується переважно вузькопредметно, без виокремлення загальнопедагогічного аспекту. Це призводить до домінування технократичного або кібернетичного підходів до розкриття проблем методики використання ДОТ у навчальному процесі. Залишаються недостатньо висвітленими психолого-педагогічні, методичні та виховні аспекти освітнього процесу під час організації ДН, особливо для такої спеціальної категорії слухачів, як курсанти [1].

Мета статті – теоретично обґрунтувати педагогічні умови ефективного впровадження дистанційного навчання у вищих військових навчальних закладах та розробити концептуальну модель дистанційної освіти, що інтегрує традиційні й інноваційні підходи до підготовки військових фахівців.

В сучасних умовах у ВВНЗ загострюється протиріччя між потребою практичного навчання слухачів та курсантів з використанням ДОТ та слабким педагогічним опрацюванням методики їх використання в освітньому процесі. Дослідженню цієї суперечності сприятиме сукупність організаційно-педагогічних заходів, що включає системну організацію ДН та комплексне використання ДОТ у навчальному процесі. Їх реалізація на практиці, в рамках нового інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання, організація системи перепідготовки кадрів для дистанційного навчання, покращення якості навчально-методичних комплексів та контролю навчального процесу, сприятиме вдосконаленню освітнього процесу у ВВНЗ [3].

Метою ДН для ВВНЗ є надання слухачам та курсантам можливості освоєння основних (базових) та (або) додаткових професійних освітніх програм вищої професійної освіти на основі педагогічно організованих інформаційних технологій у всіх формах навчання (очного, очно-заочного, заочного навчання), підвищення якості освітнього процесу за рахунок оновлення навчально-методичних комплексів з кожної спеціальності та всіх навчальних дисциплін, можливості доступу викладачів, слухачів та курсантів до інформаційно-освітніх ресурсів, залучення потенціалу консультативної роботи, посилення контролю за якістю освітнього процесу та технічної оснащеності навчальних закладів [4].

Об'єктом дослідження обрано процес дистанційного навчання у вищих військових навчальних закладах. Предмет дослідження – методика дистанційного навчання слухачів та курсантів ВВНЗ.

Проведений аналіз літератури з проблеми дослідження показав, що у вітчизняних та зарубіжних науково-педагогічних працях, як правило, обґрунтовуються різні по суті моделі дистанційного навчання, використовуються різні підстави для ідентифікації тих чи інших технологій [1–8]. Узагальнення наявних точок зору щодо ДН дозволило виділити два основні підходи до його розуміння: дидактичний і технологічний.

Дидактичний підхід передбачає таке поняття ДО, яке, на думку авторів, синхронізує кращі та прийнятні в наших умовах якості та можливості різних форм, і утворює нову інтерактивну модель навчання. Така модель передбачає варіативну, направлену та контрольовану з боку навчального закладу освіту студентів, оснований на єдності аудиторних занять та самостійної роботи, забезпеченої комплектами навчальної та методичної літератури, оснащеної інформаційними та комунікаційними технологіями [5].

Автори іншого підходу – технологічного – визначають дистанційну освіту як комплекс освітніх послуг, що надаються широким верствам населення в країні і за кордоном за допомогою спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища на будь-якій відстані від освітньої установи. Процес навчання при цьому здійснюється на основі системно організованої сукупності засобів передачі даних, інформаційних ресурсів, апаратно-програмного та організаційно-методичного забезпечення. Проведений аналіз показав, що технологічний аспект покладено в основу класифікації дистанційних освітніх технологій [3].

Основні положення загальнонаукового процесуального підходу дозволили визначити ДН у ВВНЗ як цілеспрямований, систематично організований процес озброєння слухачів і курсантів знаннями, навичками, вміннями за допомогою використання сукупності традиційних та новітніх інформаційних технологій та спеціалізованого інформаційно-освітнього середовища [7].

На підставі проведеного дослідження встановлено, що впровадження ДН в освітній процес вузу може бути забезпечене системним характером змін у його організації, методиці та змісті навчання. Системний підхід дозволив здійснити побудову концептуальної моделі ДО. Однією з основних підсистем є навчально-методична підсистема. В основі її розробки знаходяться навчально-методичні комплекси (НМК) за кожною з основних освітніх програм (ООП) та за конкретною навчальною дисципліною (НД). НМК по ООП включає: ДОС ВПО з кожної спеціальності, що реалізується із застосуванням ДОТ; спеціальний навчальний план із застосуванням ДОТ за кожною спеціальністю, рівнем та формою навчання; графік навчального процесу за кожною спеціальністю, рівнем та формою навчання; програми навчальних дисциплін; методичні вказівки щодо організації ДО; оціночні засоби для підсумкової державної атестації випускників; тематика дипломних праць; завдання для дипломних робіт та методичні рекомендації щодо їх підготовки; електронна бібліотека [1].

НМК з НД передбачає: робочу програму НД (курсу), зміст, обсяг, а також порядок вивчення та викладання курсу, графіки та розклад проведення очних, консультативних, контрольних та атестаційних навчальних заходів; робочі підручники з НД; дидактичні матеріали для самоконтролю та атестації (збірники завдань, контрольних робіт, тестових завдань тощо); графіки проведення та тематика відеоконференцій; банки відео-лекцій та слайд-лекцій; контрольні-навчальні програми; тематику курсових та контрольних робіт, методичні рекомендації для підготовки до них; матеріали підсумкового контролю знань (екзаменаційні квитки та інші методичні матеріали); методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи; методичні рекомендації щодо підготовки та проведення навчальних занять із застосуванням ДОТ [4].

Освітньо-технологічну підсистему утворюють сукупність ДОТ, що застосовуються навчальним закладом у процесі ДО. Досвід ЗВО, які брали участь в експерименті в галузі дистанційної освіти, свідчить, що ДО розвивається в рамках різноманітних комплексних ДОТ [5]. У системі ВВНЗ на сьогоднішній день неможливо заздалегідь спланувати застосування всього комплексу дистанційного освітнього процесу. Це

зумовлено багатьма причинами і, в першу чергу, різною технічною осначеністю навчальних закладів та їх філій, слабкою навчально-методичною базою, неготовністю більшості викладачів до роботи в умовах новітніх комплексних ДОТ. На початковому етапі створення системи ДН доцільним стало застосування переважно кейсових технологій у тісному поєднанні з традиційними технологіями, паралельно з підготовкою бази для активного впровадження у навчальний процес мережових та телекомунікаційних технологій ДО [6].

До складу виробничо-технологічної підсистеми базового центру ДО входять виробничі відділи інституту ДО (ВВІ ДО), а також інструментальні засоби, що використовуються для виробництва засобів ДО.

Досвід Військового інституту телекомунікацій та інформатизації імені Героїв Крут та ІСЗЗІ імені Ігоря Сікорського показує, що виробничо-технологічна підсистема повинна будуватися не на сукупності розрізнених компонентів, а представляти систему інтегрованих засобів, узгоджених як за своїм змістом, так і за особливостями інтерфейсу користувача, за вимогами до програмно-апаратної платформи, форматів даних тощо. Виконання цих вимог багато в чому визначається характеристиками інструментальних засобів, що використовуються у виробничо-технологічній підсистемі для розробки відеоконференцій, засобів тестування, електронних підручників, відео лекцій, слайд-лекцій, навчальних програм, електронної бібліотеки.

Управління навчальним процесом доручається адміністративній підсистемі. До її складу входить керівництво базового навчального центру ДО, розподілене між кафедрами.

Матеріально-технічна підсистема представляє сукупність класів призначених для проведення консультацій (сеансів зв'язку викладачів (Zoom, Google Classroom) з віддаленими користувачами) та відеоконференцій, лабораторії з реальним обладнанням та програмним забезпеченням віддаленого доступу до нього, телекомунікаційні апаратні та програмні засоби, що забезпечують зв'язок викладача з курсантами та доступ розробників мережових курсів та адміністраторів до Інтернету. Засобом, що об'єднує дані підсистеми в єдиний механізм комплексного вирішення завдань ДН, є корпоративна інформаційна система (КІС). У базі даних КІС зберігаються дані щодо змісту навчальних планів, графіків навчального процесу, залікові та екзаменаційні відомості, журнали поточної успішності, списки навчальних груп, особисті справи співробітників тощо. Ці дані використовуються для аналізу діяльності освітньої установи, оформлення різноманітних звітів, наказів, статистичних зведень та інших подібних вихідних документів.

Досвід розробки та впровадження ДН у ВВНЗ показує важливість системного підходу в проектуванні освітнього процесу із застосуванням ДОТ. При цьому процедура проектування ДОТ у ВВНЗ представлена наступною послідовністю дій розробників: збір та систематизація відомостей про недоліки, проблеми та суперечності процесу навчання, побудова системи вимог до проєкту ДН, оформлення концепції розвитку ДН; макро- та мікроаналіз предметної галузі діяльності випускників навчального закладу, систематизація знань про предмет професійної діяльності та професійних умінь з урахуванням необхідної якості вирішення завдань професійної діяльності, визначення сукупності функціональних модулів спеціальності, формування спеціальних навчальних планів; проєктування програм навчальних дисциплін за модульним принципом; планування навчально-методичного забезпечення освітнього процесу (НМК в обсязі спеціальності та навчальної дисципліни); проєктування графіків навчального процесу з застосуванням ДОТ, послідовності та логіки проходження навчальних дисциплін; проєктування блоку контролю за ефективністю процесу навчання; реалізація проєкту ДН у навчальному процесі [4].

Визначення ефективності використання ДОТ в освітньому процесі ВВНЗ можливе за сукупністю критеріїв та показників, куди входять основні критерії: якості навчальної інформації, часовий, інтегральний критерій педагогічного ефекту ДОТ, а також коефіцієнт економії часу та коефіцієнт навченості. На основі теоретичного аналізу та експериментальних пошуків, виходячи з поєднання різних ступенів засвоєних знань і ступеня оволодіння слухачами та курсантами способами пізнавальної діяльності, можна виділити чотири її рівні: відтворюючий; реконструктивно-варіативний; пошуковий та творчий.

Наведені чотири рівні пізнавальної діяльності, по суті, складають ієрархію: кожен наступний рівень включає в себе всі риси попереднього і має свої особливі риси, що відрізняють його від попереднього. По мірі просування слухача (курсанта) цими «ієрархічними сходами» частка участі викладача у спільній з курсантами діяльності поступово зменшується до мінімуму.

Розробка змістовної (контентної) компоненти ДН є найбільш складним і відповідальним видом діяльності, адже потрібно оновлення змістовної частини навчання, яке повинно бути здійснено на підставі технічного завдання автору розробити не тільки модульну навчальну програму, а й підручника з відповідної навчальної дисципліни. Важливе значення відводиться контролю знань. Розробка тестових матеріалів здійснюється відповідно до методичних рекомендацій з розробки контрольно-тестових матеріалів з навчальної дисципліни. Під час ДН не потрібно забувати про зміну підходів у виборі форм та засобів проведення навчальних занять. Традиційні форми проведення занять доповнюються відеоконференціями, різними видами консультацій, тьюторіалів, роботою з робочими підручниками, відео та слайд лекціями, зверненнями до ресурсів електронних бібліотек, цифрових інструментів YOUTUBE та Google для вищої освіти [7].

Впровадження ДОТ у ВВНЗ можливе шляхом формування нового інформаційно-освітнього середовища. Найважливішими елементами нового інформаційно-освітнього середовища ЗВО є доступ до глобальних і локальних ресурсів мереж передачі інформації, наявність розвинутих засобів телекомунікації, використання

електронної бібліотеки закладу вищої освіти, спеціальної корпоративної інформаційної системи та відповідної навчально-матеріальної бази на основі комп'ютерної техніки. Одним із шляхів ефективного впровадження ДН є перепідготовка керівного, професорсько-викладацького та допоміжного складу. Вона передбачає: різні форми організації інформативної підготовки викладацького складу; підвищення кваліфікації всіх категорій персоналу, залучення до роботи з можливими телекомунікаційними засобами.

Ефективне впровадження ДОТ в освітній процес можливе при комплексному підході до здійснення організаційних, змістовних та методичних заходів при дотриманні наступних умов: зміні методики освітнього процесу, розробці навчально-методичних комплексів; обліку особливостей організації взаємодії курсантів з професорсько-викладацьким складом та адміністративно-управлінським апаратом; забезпеченні апаратно-програмним та іншим обладнанням навчальних аудиторій та робочих місць педагогічних працівників, адміністративно-управлінського та інженерно-технічного персоналу; забезпечення потужності, пропускну здатності та інших технічних характеристик засобів телекомунікації [4].

В результаті проведеного нами дослідження можна зробити **висновки**, що застосування системного підходу забезпечує побудову теоретичної моделі дистанційного навчання у ВВНЗ, що включає такі структурні елементи: навчально-методичну, освітньо-технологічну, виробничо-технологічну, матеріально-технічну та адміністративну підсистеми. Механізм проектування ДОТ полягає в узгодженому алгоритмі дій керівництва закладу вищої освіти, професорсько-викладацького та допоміжного персоналу з розробки та впровадження ДОТ у навчальний процес. В умовах застосування ДОТ у ЗВО з наявністю очного класичного навчання відбувається рух усіх форм навчання до інтегративної форми, що об'єднує переваги та позитивні сторони очного, очно-заочного та заочного навчання і характеризується високим ступенем навчально-методичної насиченості освітнього процесу та активним застосуванням сучасних технічних засобів та засобів телекомунікації, зростанням частки самостійної навчально-пізнавальної діяльності курсантів та слухачів.

Механізм формування та впровадження в освітній процес дистанційного навчання може бути реалізований через розробку та успішну дослідно-експериментальну апробацію комплексної програми зі створення системи дистанційного навчання у ВВНЗ. Комплексна програма є системою діяльності розробників ДН в освітній установі, що включає заходи з підготовки нормативно-правової бази; розробки змістовно-методичної бази; створення інформаційно-програмних матеріалів ДН; підготовці педагогічних кадрів; матеріально-технічного та організаційно-методичного забезпечення ДН. Ефективність використання ДОТ підтверджено при поєднанні навчання на основі ДОТ із традиційним навчанням. Розробка нового інформаційно-освітнього середовища дистанційного навчання, організація перепідготовки кадрів для системи дистанційного навчання, комплексний підхід до впровадження ДОТ сприяє вдосконаленню освітнього процесу у ВВНЗ.

Для оперативного вирішення завдань розробки та впровадження дистанційного навчання потрібно здійснити комплекс заходів щодо підвищення інформаційної підготовки викладачів, а також підвищення кваліфікації на відповідних факультетах за програмами підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу та програм підвищення кваліфікації адміністративно-управлінського персоналу; створити власні освітні портали, запровадити корпоративні інформаційні системи; оновити навчально-методичні комплекси з навчальних дисциплін.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо у створенні власних освітніх порталів ВВНЗ, удосконаленні корпоративних інформаційних систем та оновленні навчально-методичних комплексів з урахуванням сучасних викликів, а також у розробці методичних рекомендацій для викладачів щодо ефективного використання ДОТ в умовах воєнного стану.

Використана література:

1. Головань В., Горліченко А., Дроздов М. Дистанційне навчання у ВВНЗ в умовах воєнного стану. Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти. 2023. № 2. С. 183–195. URL : <https://jrn1.nau.edu.ua/index.php/DEU/article/view/17321>
2. Bekesiene S., Smaliukiene R., Vasiliauskas A. V. Sustainable Approaches in Professional Higher Education: The Role of Distance Learning, Integrity of Teaching Methodology, and Classroom Innovation. Sustainability. 2025. Vol. 17, No. 20. P. 9151. DOI : <https://doi.org/10.3390/su17209151>
3. Retter L., Eken M., Palicka O., Davies H. Blended Learning in Joint Professional Military Education : Research Report No. RR-A3491-1. Santa Monica, CA : RAND Europe, 2024. URL : https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR3400/RR3491-1/RAND_RRA3491-1.pdf
4. Shi M., Li Y. A Kirkpatrick Model-Based Learning Evaluation System for Blended Teaching in Military Academies – Taking Blended English Course as an Example. MATEC Web of Conferences. 2024. Vol. 395. P. 01077. DOI : <https://doi.org/10.1051/mateconf/202439501077>
5. Duan J., Xiong W., Li J., Xu M., Jia Y. Thoughts and Research on the Blended Teaching Model in Military Academies under the Condition of Information Technology. Proceedings of the 2024 4th International Conference on Education, Language and Art (ICELA 2024). Paris : Atlantis Press, 2025. P. 41–47. DOI : https://doi.org/10.2991/978-2-38476-364-1_7
6. Zhang S., Li K., Yang Y. Research on the Blended Learning Approach of Military Academy Courses Based on SPOC. Proceedings of the 3rd International Conference on Education, Language and Art (ICELA 2023). Paris : Atlantis Press, 2024. P. 28–35. DOI : https://doi.org/10.2991/978-2-38476-214-9_5

7. Dadaboyeva F. K. Blended Learning Approaches in Teaching English at Military Academic Lyceums. *Ta'lim Innovatsiyasi va Integratsiyasi*. 2025. Vol. 45, No. 2. P. 211–213. URL : <https://inlibrary.uz/index.php/tinnint/article/view/94363>
8. Husain I. Bridging Education and Service Through Open and Distance Learning Model: A Study of Armed Forces Learners. *Asian Association of Open Universities Journal*. 2025. Vol. 20, No. 3. P. 228–242. DOI : <https://doi.org/10.1108/AAOUJ-03-2025-0040>

References:

9. Holovan V., Horlichenko A., & Drozdov M. (2023). Dystantsiynе navchannya u VVNZ v umovakh voyennoho stanu [Distance learning in higher military educational institutions under martial law]. *Dystantsiyna osvita v Ukraini: innovatsiyni, normatyvno-pravovi, pedahohichni aspekty*, (2), 183–195. URL : <https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/DEU/article/view/17321> [in Ukrainian].
10. Bekesiene S., Smaliukiene R., & Vasiliauskas A. V. (2025). Sustainable approaches in professional higher education: The role of distance learning, integrity of teaching methodology, and classroom innovation. *Sustainability*, *17*(20), 9151. DOI : <https://doi.org/10.3390/su17209151>
11. Retter L., Eken M., Palicka O., & Davies H. (2024). Blended learning in joint professional military education (Report No. RR-A3491-1). RAND Europe. URL : https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RRA3400/RRA3491-1/RAND_RRA3491-1.pdf
12. Shi M., & Li Y. (2024). A Kirkpatrick model-based learning evaluation system for blended teaching in military academies – Taking blended English course as an example. *MATEC Web of Conferences*, *395*, 01077. DOI : <https://doi.org/10.1051/mateconf/202439501077>
13. Duan J., Xiong W., Li J., Xu M., & Jia Y. (2025). Thoughts and research on the blended teaching model in military academies under the condition of information technology. *In Proceedings of the 2024 4th International Conference on Education, Language and Art (ICELA 2024)* (pp. 41–47). Atlantis Press. DOI : https://doi.org/10.2991/978-2-38476-364-1_7
14. Zhang S., Li K., & Yang Y. (2024). Research on the blended learning approach of military academy courses based on SPOC. *In Proceedings of the 3rd International Conference on Education, Language and Art (ICELA 2023)* (pp. 28–35). Atlantis Press. DOI : https://doi.org/10.2991/978-2-38476-214-9_5
15. Dadaboyeva F. K. (2025). Blended learning approaches in teaching English at military academic lyceums. *Ta'lim Innovatsiyasi va Integratsiyasi*, *45*(2), 211–213. URL : <https://inlibrary.uz/index.php/tinnint/article/view/94363>
16. Husain I. (2025). Bridging education and service through open and distance learning model: A study of armed forces learners. *Asian Association of Open Universities Journal*, *20*(3), 228–242. DOI : <https://doi.org/10.1108/AAOUJ-03-2025-0040>

O. Hordiienko. Pedagogical aspects of implementing distance learning for cadets in military higher education institutions

The article provides a theoretical substantiation of the pedagogical conditions for implementing distance learning (DL) in higher military educational institutions (HMEIs) and presents a conceptual model of distance education that integrates traditional and innovative approaches to military specialist training. The relevance of the study is driven by the intensifying contradiction between the need for flexible educational technologies under martial law and the insufficient pedagogical elaboration of distance educational technologies (DET) application in military educational institutions. The methodological framework is based on a systems approach. Methods of theoretical analysis, generalization of practical experience, and modeling are used. The effectiveness criteria (quality of educational information, time and integral criteria, coefficients of time saving and learning outcomes) are analyzed, and four levels of cadets' cognitive activity are distinguished. The scientific novelty lies in clarifying the general pedagogical aspect of DET application in military higher education institutions. For the first time, a structure of the conceptual model for the HMEI system is proposed, comprising five subsystems: educational-methodological, educational-technological, production-technological, material-technical, and administrative. Organizational-pedagogical conditions for DET implementation are defined: changes in teaching methodology, development of educational-methodological complexes, ensuring telecommunications capacity, and retraining of teaching staff. The conclusions confirm that effective implementation of DL in HMEIs is possible only under systemic changes. The constructed model enables the creation of an information-educational environment with access to global and local resources. Prospects for further research include the creation of HMEI educational portals, improvement of educational-methodological complexes, and staff qualification enhancement in the field of DET.

Key words: distance learning, higher military educational institutions, martial law, distance learning technologies, technical means, pedagogical conditions, conceptual model, system approach.

Дата першого надходження статті до видання: 30.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу
CC BY 4.0